

POSTANOWIENIE

Dnia 26 lipca 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Dariusz Świecki

w sprawie **X. Y.**

oskarżonego z art. 231 § 3 k.k. i in.,

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu

w dniu 26 lipca 2023 r.,

wniosku Sądu Rejonowego w Zakopanem, zawartego w postanowieniu tego Sądu z dnia 19 czerwca 2023 r., sygn. akt II K 176/23, o przekazanie sprawy do rozpoznania innemu sądowi równorzędnemu w trybie art. 37 k.p.k.,

p o s t a n o w i ł:

wniosku nie uwzględnić.

UZASADNIENIE

W przedstawionym wniosku wskazano, że oskarżonym w zawisłej przed Sądem Rejonowym sprawie jest funkcjonariusz Policji w Z., a przy tym sprawa ta ma charakter medialny o zasięgu ogólnopolskim i budzi szerokie zainteresowanie w społeczeństwie łącznie z pojawiającymi się w przestrzeni publicznej głosami o potrzebie jej przekazania innemu sądowi. W opinii Sądu Rejonowego powyższe okoliczności skutkują tym, że w odbiorze społecznym mogą zrodzić się wątpliwości co do jego bezstronności i obiektywizmu. Tym samym organ ten nie powinien rozpoznawać tej sprawy, a pozostawienie jej we właściwości tego Sądu spotka się z negatywnym odbiorem społecznym, niezależnie nawet od kierunku rozstrzygnięcia. W konsekwencji zdaniem Sądu właściwego wystąpiły w sprawie okoliczności przemawiające za jej przekazaniem innemu sądowi równorzędnemu, gdyż wymaga tego dobro wymiaru sprawiedliwości.

Sąd Najwyższy stwierdził, co następuje.

Wniosek Sądu Rejonowego nie zasługuje na uwzględnienie.

Nie sposób podzielić wyrażonej przez Sąd Rejonowy obawy, że jej rozpoznanie przez ten organ może narazić na szwank dobro wymiaru sprawiedliwości. W orzecznictwie nie budzi wątpliwości, że tzw. właściwość z delegacji określona w art. 37 k.p.k. ma charakter wyjątkowy, a skoro tak, to wskazany przepis wprowadzający wyjątek od zasady rozpoznawania sprawy przez sąd właściwy, powinien być wykładany ścieśniająco. Zastosowanie regulacji z art. 37 k.p.k. wchodzi zatem w grę jedynie w szczególnych sytuacjach, gdy zaistnieją okoliczności, które mogą wywierać realny wpływ na swobodę orzekania lub stwarzać uzasadnione przekonanie o braku warunków do rozpoznania sprawy w sposób obiektywny. Z taką sytuacją w realiach sprawy z pewnością nie mamy do czynienia. Sam Sąd Rejonowy stwierdza przecież w uzasadnieniu przedmiotowego wystąpienia, że brak jest w sprawie rzeczywistych podstaw do twierdzenia, że na jej rozstrzygnięcie miałyby wpływ względy pozamerytoryczne, a przy tym Sąd w tym składzie wielokrotnie prowadził już medialne sprawy z udziałem osób publicznych o ogólnopolskim zasięgu z uwagi na turystyczną specyfikę miasta Zakopane.

Nie może przekonywać za niniejszą inicjatywą okoliczność, że postępowanie przygotowawcze – po przekazaniu - prowadzone było przez Prokuraturę Okręgową w K.. Wszak chodziło tu o ściganie karne, zaś sąd właściwy do rozpoznania sprawy nie zajmuje się realizacją tej właśnie funkcji procesowej, lecz orzekaniem, a więc rozpoznaniem sprawy i rozstrzygnięciem w jej przedmiocie. Nie sposób więc przyjmować, że tylko z tego powodu, że oskarżonym w sprawie jest [...] funkcjonariusz Policji, sąd właściwy nie będzie obiektywny bądź bezstronny. Jak już wyżej wskazano, taką możliwość zresztą wykluczył sam Sąd Rejonowy. To stanowisko w pełni podziela również Sąd Najwyższy. Zaakcentować trzeba, że nie powołano się w sprawie na jakieś szczególne okoliczności związane z pozazawodową znajomością wszystkich sędziów Sądu właściwego z oskarżonym funkcjonariuszem Policji, powodującą, że cały Sąd (tj. wszyscy jego sędziowie) jest nieodpowiedni do rozpoznania tej sprawy, co mogłoby dopiero przemawiać za zastosowaniem regulacji art. 37 k.p.k.

Okoliczności takie, jak medialne zainteresowanie sprawą czy formułowane w

przestrzeni publicznej opinie o konieczności przekazania danej sprawy innemu sądowi, za zastosowaniem regulacji art. 37 k.p.k. same w sobie przemawiać nie mogą. O właściwości miejscowej sądu rozstrzygają bowiem przepisy prawa, a nie wola osób wypowiadających określone poglądy w przestrzeni publicznej. Rozpoznanie sprawy przez sąd właściwy stanowi komponent konstytucyjnego prawa do sądu (art. 45 ust. 1 Konstytucji RP) i ma niewątpliwie charakter gwarancyjny związany z zabezpieczeniem, aby to ściśle określony przepisami sąd rozpoznawał konkretną sprawę. Przekazywanie sprawy do rozpoznania innemu sądowi równorzędnemu z uwagi na okoliczność, że takie jest „życzenie” opinii społecznej, gdy żadne szczególne względy za tym nie przemawiają, stanowiłoby w istocie obejście wyjątkowego przepisu, jakim jest art. 37 k.p.k. Bez wątpienia rolą sądu jest bowiem rozpoznawanie i rozstrzyganie również spraw tego rodzaju, jak zawisła przed Sądem Rejonowym, a więc spraw budzących zainteresowanie społeczne i medialne, czyli także w pewnym sensie kłopotliwych. To zadaniem Sądu właściwego jest teraz sprostać owej presji społecznej, do której się odwołuje, i procedować w taki sposób, aby nie dawać powodów do krytycznej oceny. Od dawna podnosi się w judykaturze, że do okoliczności uzasadniających zastosowanie art. 37 k.p.k. nie sposób zaliczyć wyjątkowego zainteresowania sprawą ze strony opinii publicznej i mediów, jako zjawiska obecnie powszechnego w praktyce wymiaru sprawiedliwości. Dla krytycznych pod adresem jego organów opinii przeciwwagę stanowi sprawność postępowania i rzetelność orzekania, nie zaś przekazywanie między sądami spraw będących przedmiotem publicznej dyskusji (zob. postanowienie SN z dnia 21 stycznia 2003 r., III KO 59/02).

Zaaprobować tu należy ponadto trafny pogląd wyrażony już w orzecznictwie, że autorytet i powaga wymiaru sprawiedliwości wymagają, aby sądy nie ulegały presji stron procesowych i opinii publicznej, ani nie popadały w zwątpienie co do własnych kompetencji w zakresie prowadzenia rzetelnego procesu. Tylko racjonalna nieustępliwość w tym względzie sprzyja kształtowaniu się pozytywnego wizerunku organów trzeciej władzy, minimalizując tym samym wątpliwości co do obiektywizmu i niezawisłości w rozpoznawaniu przyszłych spraw (zob. postanowienie SN z dnia 28 października 2011 r., III KO 72/11).

Z tych wszystkich względów Sąd Najwyższy orzekł, jak na wstępie.

[as]

JK